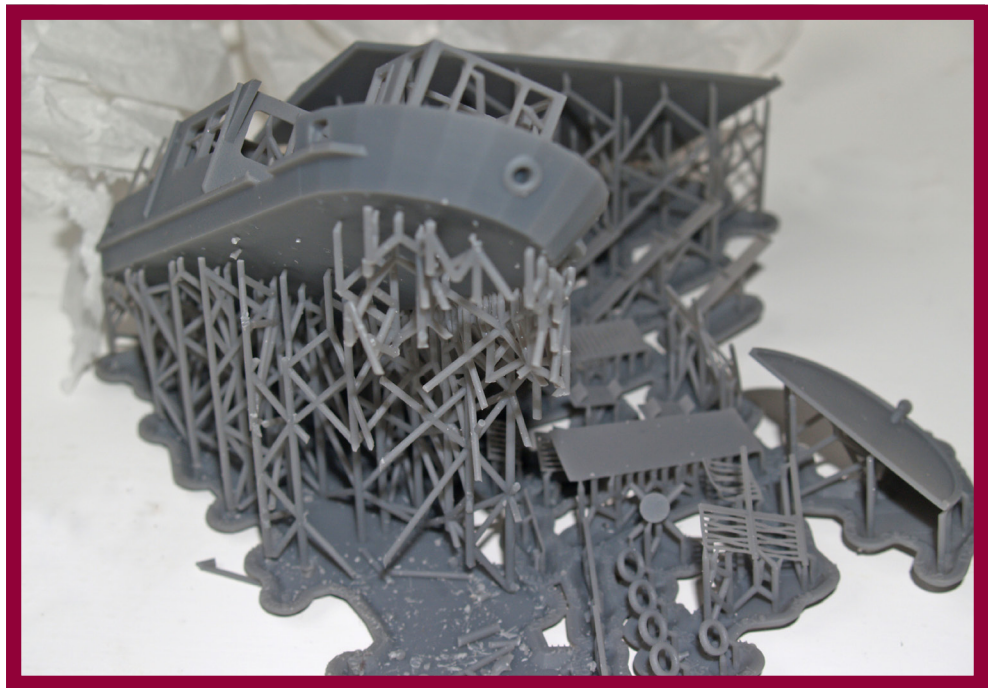

HIERBOVEN: 3-D GEPRINTE VEERBOOT, HET IS WEL EVEN ZOEKEN WAAR ALLES ZIT.

PAG. 2: DE **BR 81**

PAG. 4: **FÄHRE SEBNITZ**

PAG. 8: **VEERTIG JAAR TTNEDERLAND**

PAG. 10: **E10.1: AL VANAF 1960 IN TT**

PAG. 14: **TT-NIEUWS**

COLOFON

Redactieadres

Hoefslag 38, 3151GM Hoek van Holland

Redactie

Kees van Gelder

kees@studioyellow.nl

Claudius Teijgeler

ttn.redactie@gmail.com

David Schiebaan

dw.schiebaan@hccnet.nl

BESTUUR

Voorzitter (interim)

Claudius Teijgeler

ttn.voorzitter@gmail.com

Secretaris

Michael Bonne

ttn.secretaris@gmail.com

Penningmeester

Jan Oostdijk

ttn.penningmeester@gmail.com

Algemeen e-mailadres TTN

ttn.secretaris@gmail.com.

Kamer van Koophandel

TTNederland is ingeschreven bij de

Kamer van Koophandel te Eindhoven

onder nummer 40238175.

Contributie

Bedraagt € 40 per verenigingsjaar (sept. t/m

aug.), over te maken op rekeningnummer

NL76 INGB 0005 5177 58 t.n.v. TTNederland.

BIC: INGBNL2A

IBAN: NL76 INGB 0005 5177 58

Nieuwsbrief en Kontakt digitaal

Wilt u onze nieuwsbrief en Kontakt digitaal ont-

vangen waarmee u de vereniging ook nog kosten

laat besparen, geef dan uw e-mail adres op aan de

secretaris:ttn.secretaris@gmail.com

Technische commissie

Vacant

ROKAL

Sip Hartman

De Mars 31, 8101 GS Raalte

0572-353253, rokal@home.nl

Website

www.ttnederland.nl

E-mail redactie

Redactionele stukken inclusief foto's en/of

tekeningen tot maximaal 25 MB kunt u

versturen naar: ttn.redactie@gmail.com, dit kan ook

via wetransfer.com

© COPYRIGHT

Niets uit deze uitgave mag worden verveel-

voudigd en/of openbaar gemaakt door middel van

druk, fotokopie, microfilm of welke andere

wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke

toestemming van Modelspoorvereniging

TTNederland.

Vormgeving Kontakt

Kees van Gelder

Van de redactie

Weer het eerste Kontakt in het nieuwe jaar. Laten we hopen dat voor ons leden Kontakt niet het enige contact is in 2022. Door alle maatregelen tegen Corona is het moeilijk om activiteiten te plannen. Wat kan en mag op een gegeven moment weer. Op moment van schrijven is er iets meer mogelijk. Om ons 40 jarig jubileum in maart te vieren, hebben we gekeken of we tijdens de Landelijke Modelspoordagen mee konden liften met een publiekstrekker. Tijdens de ledenvergadering is o.a. het Transportmuseum in Nieuw Vennep genoemd. Het bestuur heeft contact gehad, maar voor maart was dit geen optie. Gelukkig hebben we in Zoetermeer een plek gevonden, één week na de Landelijke Modelspoordagen. We zijn te gast tijdens de open dagen in de clubruimte van Grootspoor (LGB) en de Lahntalbahnhof modelspoorvereniging (spoor N). Verderop in het blad alle gegevens. Het bestuur bedankt de vereniging in Zoetermeer alvast voor hun gastvrijheid. Dus, kom gezellig langs. Kijk wel regelmatig op onze website of er wijzigingen zijn i.v.m. het Coronavirus.

De redactie heeft, denk ik, weer een mooi en aantrekkelijk nummer voor u klaarliggen. Schroom niet om ook uw bijdrage aan de redactie aan te bieden. Allen veel leesplezier toegewenst.

Open dag in Zoetermeer 40 jaar TTN

TTNederland is aanwezig met de Elbebahn op de open dag van Lahntalbahnhof Modelspoor Vereniging en Grootspoor in Zoetermeer. Een mooi moment om stil te staan bij ons 40-jarig jubileum.

Op zaterdag 2 en zondag 3 april bent u van 12.00 uur tot 16.00 uur welkom. De clubruimte bevindt zich in het Winkelcentrum Stadshart te Zoetermeer, Bovenlangs 36. Dit is een grote kelder onder het Stadshart te Zoetermeer, rechts onder de Hema. Het Stadshart in Zoetermeer is te bereiken vanaf station Den Haag Laan van NOI of Den Haag CS met tram/metro lijn 3 of 4 richting Zoetermeer Centrum/Lansingerland, uitstappen halte stadhuis. Of van NS station Zoetermeer met bus 170 richting Zoetermeer Centrum West. Uitstappen busstation Centrum West. In beide gevallen vanaf de halte nog een kleine 10 minuten lopen. Met de auto kunt u betaald parkeren in een van de parkeergarages van het winkelcentrum.

We zien u graag op een van beide dagen. Houdt u wel rekening met de dan geldende coronaregels. Heeft u twijfels of de open dag nog doorgang vindt, neem dan contact op met het bestuur of kijk even op de website van TTNederland.

BR 81

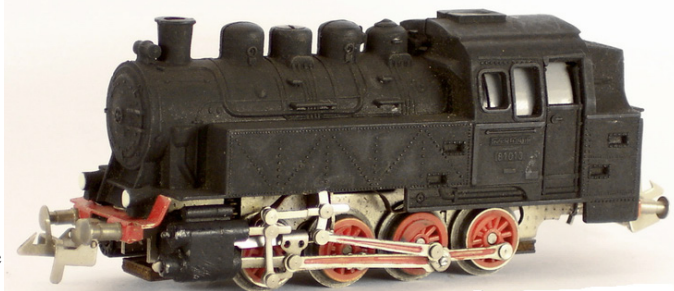

Claudius Teiggeler

Geschiedenis

In nummer 169 hebben we de BR 80 behandeld. Het sterkere broertje van de BR 80 is de BR 81, ook een standaardlocomotief. Deze locomotief heeft in tegenstelling tot de BR 80, drie assen, vier assen en is met een lengte over de buffers van 11088 mm bijna 1,5 meter langer dan de BR 80. De vier assen zitten allemaal star in het frame. Om geen problemen te hebben in krappe bogen zijn van de wielen op de middelste assen de flenzen wat dunner. De eerste BR 81, gebouwd door de firma Hanomag, zag in 1928 het levenslicht. Het doel was om uiteindelijk 70 exemplaren van deze krachtige goederen- en rangeerlocomotief te bouwen, maar het aantal locomotieven bleef bij 10 steken, de BR 81 001-010. Alle locomotieven overleefden de Tweede Wereldoorlog en kwamen allemaal in dienst bij de Deutsche Bundesbahn. In 1963 wordt de laatste locomotief buiten dienst gesteld. De BR 81 004 is bewaard gebleven.

In model (TT) kennen we de BR 81 vooral van Berliner TT Bahnen, zowel in tijdperk 2 (DRG-versie) als in tijdperk 3 (DB-versie). Helaas zonder functionele verlichting. De allereerste versie van de BR 81 in TT werd in 1957 door Zeuke & Wegwerth uitgebracht met het nummer BR 81 013 van de DR. Duidelijk een fantasieuitvoering, want nummer 13 heeft nooit bestaan en de DR heeft nooit een BR 81 in het bestand gehad. In 1963 wordt de BR 81 001 uitgebracht maar nog steeds in een versie van de DR.

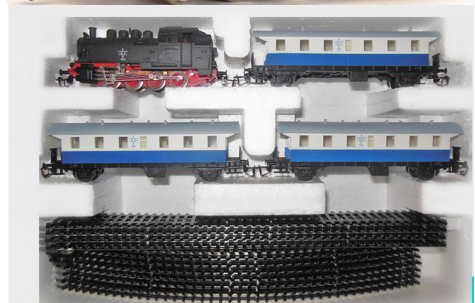
De BR 81 013, foto www.Berliner-TT-bahner.de

Berliner TT Bahnen maakte deze fout (DR-uitvoering) in de beginfase ook, de detaillering is nu wel al veel beter.

BTTB BR 81001 van de DR, foto www.Berliner-TT-bahner.de

In de catalogus van BTTB van 1991/92 staat de BR 81 alleen nog in de versie van de DRG en van de DB.

Ook is de BR 81 verkocht in een Set van de Edelweiss Bahn.

BTTB zou BTTB niet zijn als de BR 81 ook verkocht werd als eenvoudig model met maar drie assen, een soort van BR 80.

545 / 78 Tenderlokomotive BR 80 (BR 81) DR/III START

Wörner heeft ook op basis van de BR 81 een versie voor een hulplokomotief van het Duitse Rode kruis uitgebracht.

Met een verbeterde motor zijn de BR 81 001 en de BR 81 004 ook nog door Tillig uitgebracht. U moet dan wel via internet zoeken naar een exemplaar, want anno 2022 staat deze locomotief niet meer in de catalogus.

Tillig BR 81 001

Fähre Sebnitz

Claudius Teijgeler

Op het moment dat de modelspoorvereniging De Hoekselsijn haar deuren moest sluiten, waren twee TT-banen in bedrijf. Ten eerste een analoge baan met een BW en een grensstation naar voorbeeld van een grensovergang tussen Oost- en West-Duitsland compleet met wachttorens. Daarnaast een veel kleinere, digitale baan gesitueerd in de Saksische Schweiz met het kenmerkende kalkzandsteengebergte en natuurlijk de Elbe. Van de analoge baan is niet veel meer over, maar de digitale baan konden we gelukkig elders opslaan, eerst in Vierpolders en later in Zuidland. In Zuidland hebben we ook de mogelijkheid om af en toe aan de baan te klussen. De baan is in twee delen op te splitsen, zodat deze net in een aanhangwagen past en we ermee op pad kunnen gaan. Dat is twee keer gebeurd, naar Goes en naar Spijkenisse.

Het origineel op de Elbe

Het idee voor een voet/fietsveer was er al een tijdje. Tijdens een fietstocht langs een deel van de Elbe kwamen we deze regelmatig tegen en soms maakten we daar ook gebruik van.

Maar ja, in TT geen voet/fiets veer te krijgen. Voor de liefhebbers van schepen is dit jaar een mooi autoveer, een zogenaamde gierpont die gebruik maakt van de stroming, in TT aangekondigd door Artitec. Deze is gemaakt van resin en kost rond de 65 euro.

Artitec gierpont in TT nr. 312 024

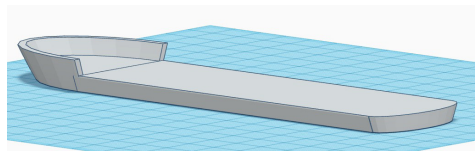

Het is niet wat we op onze baan wilden hebben. Zo'n vier jaar geleden kwam de eerste gedachte op om te kijken of we deze zelf konden laten

bouwen met behulp van een 3D printer, maar ondanks de toezegging om te kijken of dat mogelijk was, is er niets van gekomen. Tot begin dit jaar mijn zoon zelf voor zijn eigen bedrijf wat had ontworpen en laten printen in 3D. Het is toch een eerste vereiste om iemand te hebben die een 3D-ontwerp kan maken, dat geprint kan worden. Toen hij aanbood om een poging te wagen, was dat natuurlijk heel mooi. Het zou handig zijn, wanneer er tekeningen voorhanden waren van een van deze voet/fietsveren. In ieder geval niet op internet. De enige gegevens die ik kon achterhalen, waren de lengte van de boot en de breedte. De rest heeft hij op het oog gedaan aan de hand van verschillende foto's die op internet te vinden zijn. Het is half mei wanneer de eerste stappen worden genomen. Met het gratis beschikbare tekenpakket Tinkercad wordt het ontwerp gemaakt. Eind mei krijg ik de eerste vorderingen te zien. Het begin is er, maar toen waren er al aardig wat uren achter de pc versleten.

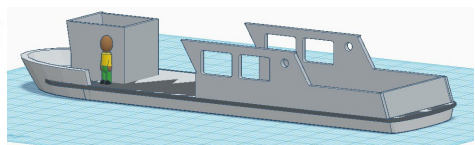
Het begin

Dan is het wachten. Af en toe wordt gewerkt aan de tekening, maar het vordert langzaam. Op 10 juni komt via WhatsApp weer een afbeelding. Om de hoogte te bepalen, heeft hij er een TT-poppetje bij geplaatst.

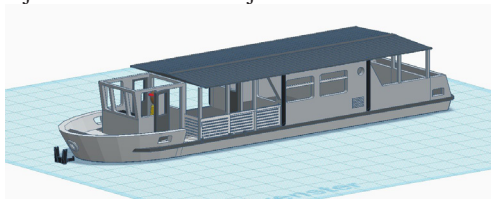
10 Juni, eerste ontwerp

Hij had er zin in, want later op de avond ziet de tekening er al weer anders uit.

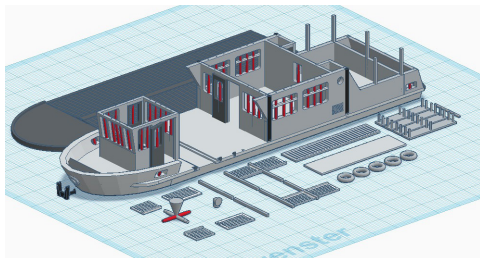
10 Juni, tweede ontwerp

Een maand later, op 10 juli, komt de volgende update. Het gaat al steeds meer op het veer dat bij Bad Schandau vaart lijken.

10 Juli

Op dit moment wisten we nog niet dat het printen van het dak een probleem zou worden, maar daarover later meer. Op 2 augustus krijg ik het bericht dat hij naar de printer gaat. Er zijn extra balken ingetekend om te voorkomen dat de raamstijlen inzakken. Die moet ik later weghalen. Daarnaast heeft hij banken getekend en enkele reddingsboeien. Ondertussen zijn er zo'n veertien uur nodig geweest om tot dit resultaat te komen.

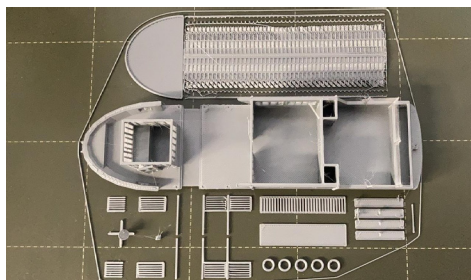
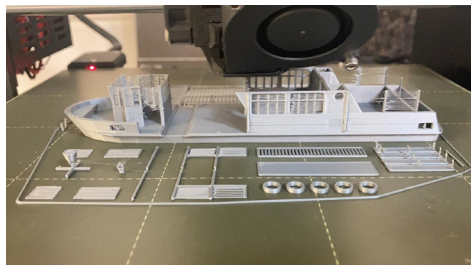

Klaar om geprint te worden 2 augustus

De beschikbare printer is er een van het type FDM. Het te printen materiaal (meestal een kunststof) wordt gesmolten en door middel van een spuitmond op een platform aangebracht. Door de spuitmond en/of het platform gericht te bewegen wordt de gewenste vorm laag voor laag aangebracht. Doordat het vloeibare materiaal na het aanbrengen van iedere laag stolt, kan de gewenste vorm worden opgebouwd. Op 3 augustus er zijn drie pogingen nodig voor het resultaat dat ik via Whatsapp te zien krijg, maar dan heb je ook wat.

3 Augustus

Drie pogingen, omdat het golfplaten dak niet wil lukken. De printer lijkt dit niet aan te kunnen.

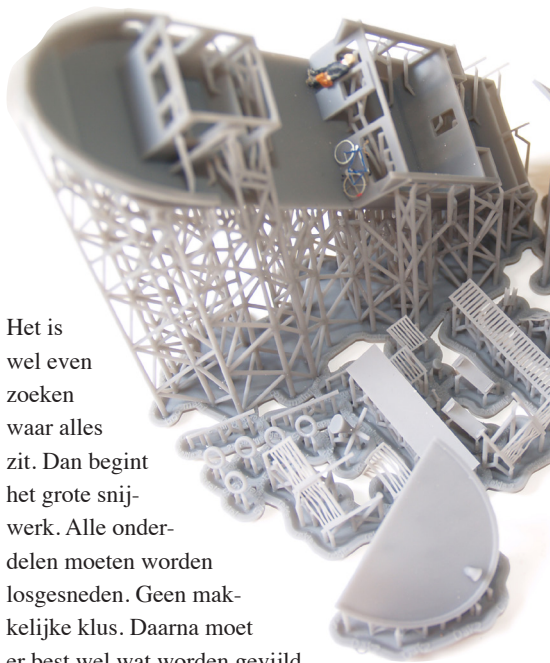

3 Augustus, golfplaatproblematiek

Nu hoeft dat geen probleem te zijn, want gelukkig heeft Auhagen golfplaten in zijn assortiment, maar dan kent u mijn zoon niet. De tekening wordt nog een beetje aangepast, wat extra zitbanken erbij en nu offertes aanvragen bij professionele bedrijven die met het SLA-principe werken. SLA wordt vaak gebruikt voor producten waar hoge eisen worden gesteld aan de nauwkeurigheid en de kwaliteit van productoppervlak. De objecten worden opgebouwd uit een vloeibare hars die wordt verhard door een laserstraal die de vloeistof raakt. Dankzij de vloeibare hars die laag voor laag wordt verhard om het object heen, wordt er uiteindelijk een product gecreëerd dat zeer harde eigenschappen heeft en tegelijkertijd ook een oppervlak heeft dat zeer vlak is. De offertes varieerden van 140 tot 400 euro. Daar zitten ook de kosten van het programma bij om de 3D-tekening geschikt te maken voor SLA-printen. Doordat de detaillering veel fijner is, is

het niet mogelijk om horizontaal bijvoorbeeld raamspijlen te printen. Het is onmogelijk om een overspanning te maken. Wanneer de spijl onder een hoek van 45 graden staat worden steeds kleinere stroken geprint die niet recht boven elkaar staan, waardoor toch een rechte spijl geprint kan worden. Het programma berekent voor alle onderdelen hoe en waar ze moeten komen tijdens het printen. Alle onderdelen worden in één keer geprint. Het printproces heeft uiteindelijk veertien uur geduurd, maar dan is het klaar en komt het mijn kant op.

Nu alles nog losnijden

Het is wel even zoeken waar alles zit. Dan begint het grote snijwerk. Alle onderdelen moeten worden losgesneden. Geen makkelijke klus. Daarna moet er best wel wat worden gevijld.

Het materiaal leent zich daar niet echt goed voor, doordat de hekjes dunner zijn dan bij de FDM-techniek zijn deze helaas wat kromgetrokken en zitten sommige spijlen aan elkaar vast gesmolten. Dat is jammer, maar het golfplaten dak ziet er nu keurig uit. Dan is het tijd voor het in elkaar zetten van het schip. Eerst heb ik gekeken of ik plastic lijm kon gebruiken door twee stuk-

jes afval aan elkaar te lijmen, maar dat was geen succes. Internet adviseert secondelijm en dat werkt prima. Er moet natuurlijk ook een laagje verf op, dus heb ik een stukje afval geleverd met verf van Humbrol. Dat ging prima en de verf bleef ook na drogen netjes zitten. Eerst de romp losgesneden en daarna het dak. Het voet/fietsveer moet wit worden geleverd. Daarom heb ik alle onderdelen die deze kleur moeten krijgen al op de romp vastgezet met uitzondering van het dak. Zo kon ik alles in één keer spuiten.

Dat heb ik in drie dunne lagen gedaan met tussenpauzen van minimaal 24 uur. Wanneer eenmaal de eerste laag verf er op zit, is goed te zien waar nog wat gevild moet worden, maar helemaal strak krijg ik het niet.

Ook het hekwerk blijft een probleem. Achteraf gezien, heb ik een aantal onderdelen niet goed geplaatst en moest ik hier en daar wat improviseren. Ik dacht dat een balk de vlaggenmast was, maar dat bleek een spijl voor onder het dak van het stuurhuis. De mast op het stuurhuis heb ik van restjes gemaakt. Het stuurhuis heb ik met

losse onderdelen, die ik nog ergens had, aangekleed, zodat het wat minder kaal overkomt.

De banken worden bruin geleverd, reddingsboeien worden in hoofdzaak oranje en hier en daar wat zwart en zilver. Van twee stationsmedewerkers heb ik de pet wit geleverd en bij één figuur ook de broek, zodat ik een passende bemanning kon plaatsen. Losse fietsen in TT van Artitec en natuurlijk enkele passagiers completeren het geheel. De vlaggen zijn geprint op de gewone printer. De naam van de boot, de Sebnitz, het nummer en de thuishaven zijn zelf gemaakt met decal-inktjetpapier. Hier een aantal tussenstappen van de bouw met als laatste natuurlijk de Sebnitz op de Elbe op onze baan in Zuidland.

VEERTIG JAAR TTNEDERLAND

Wie zou veertig jaar geleden gedacht hebben, dat we ons 40-jarig jubileum zouden vieren en dat bekende modelspoorfabrikanten, zoals Roco en Piko, TT in hun programma zouden opnemen. Dat er nieuwe fabrikanten, zoals Kuehn en Fischer, op de markt zouden verschijnen, dat Oost- en West-Duitsland weer samen zouden zijn en dat Berliner TT Bahnen nu Tillig heet. Niemand denk ik. Niemand zou toen ook nog gedacht hebben, dat we door Corona in een lockdown terecht zouden komen en daardoor niet samen met de hobby bezig kunnen zijn. Veertig jaar TTN, er is in die tijd veel gebeurd. Zou het bestuur van 1982, de heren A. Cocural, J. Blatter en G. Schuur trots terug kijken op deze veertig jaar? We kunnen het helaas niet meer aan ze vragen. Leden zijn overleden of hebben hun lidmaatschap opgezegd. In 1982 bestond internet nog niet, van websites en webwinkels hadden we nog nooit gehoord. We kochten onze spullen bij een fysieke winkel of gezellig bij iemand thuis in Vianen en later in Haarlem. In de eerste Kontakten staat een lijst met winkels waar TT te verkrijgen was. Handig want ook een zoekmachine als Google hadden we nog niet.

Bekendheid kregen we door deel te nemen aan diverse evenementen, zoals Techniek in vrije tijd en als eerste tijdens de opening van de nieuwe spoorbrug over de IJssel in Deventer. In september 1982 verschijnt het eerste Kontakt. Dit jaar hopen we in september nummer 172 uit te geven. Dat zijn meer dan vier uitgaves per jaar. Wanneer je al die Kontaken doorbladert, krijg je wel een goed beeld van de vereniging. Het was niet altijd koek en ei, maar toch bestaan we nog. Een nieuw bestuur naast leden van het begin, nieuwe leden en nog steeds ons verenigingsblad Kontakt. Ook hebben we een mooie website. Daarnaast is TT wat makkelijker te verkrijgen en de kwaliteit en

het aanbod van het materieel zijn verbeterd. Helaas is ook de prijs flink gestegen, maar ja daar doen we niets aan.

Het dijkhuis gebouwd

Veertig jaar is een cadeautje waard. Een wagen zit er financieel niet meer in. U zult zelf aan de slag moeten met een bouwplaat van een dijkhuis in onze schaal TT, een typisch Nederlands gebouw. U kunt die natuurlijk op uw eigen baan plaatsen of u doet mee aan de dioramawedstrijd ter gelegenheid van ons 40-jarig jubileum. Op het formaat van een A4-tje maakt u een diorama waarop het dijkhuis een plaats krijgt. Dit diorama neemt u mee naar de ledenvergadering op 8 oktober in Apeldoorn en u dingt mee naar een mooi prijs: Het grote spoorboek (beschikbaar gesteld door W Books).

**Het Grote
Spoorboek
midsize
WBOOKS**

Beetje water alstublieft

Water op de modelbaan is toch nog altijd een dingetje. Wat blauwe verf op een vlakke ondergrond is nu eenmaal geen hoge school modelbouw. Bent u er tevreden mee, prima. Tijdens de regio konden we het diorama van Michael Bonne bewonderen. Michael heeft zijn water gemaakt met behulp van Mod Podge glans. Op de TT-modulebaan van de Hoekselijn en op de Elbebaan is het water gemaakt met behulp van glasheldere giethars. Wanneer kinderen aan je vragen "Is dat echt water", kun je wel zeggen dat ook die imitatie is geslaagd.

Nadeel van het gebruik van giethars is de vrij lange droogtijd en de verschrikkelijke en niet gezonde lucht die daarbij vrij komt. Ook vreet het gaten in bepaalde materialen, zodat het oppassen geblazen is. De prijs is een ander nadeel.

Het gebruik van Mod Podge heeft minder nadelen. Voor 10 euro heb je potje met 473 ml vloeistof. Michael

heeft de vlakke ondergrond eerst geverfd en daarop enkele lagen Mod Podge aangebracht. Met een föhn is het zelfs mogelijk om wat

rimpeling in het water aan te brengen.

Kan het nog goedkoper? Ja, Action verkoopt voor 99 cent Crea Patch Glue. Het zit in een flesje van 100 ml. Ik heb het uitgeprobeerd op een deel van mijn baan. De bedding heb ik gemaakt van fijn zand vermengd met verdunde houtlijm. Voordat de lijm het zand heeft verhard, heb ik langs de kant wat vegetatie gepland. Zorg er wel voor dat de bodem niet te hobbelig is. Natuurlijk kunt u ook midden in de rivierbedding wat natuurlijk groen of afval plaatsen. Na

droging brengt u met een kwast de eerste laag van Crea Patch Glue aan. Dit herhaalt u na droging een aantal keren en u zult zien dat het een prima imitatie is voor water. Schrik niet, wanneer u het opsmeert is de Glue wit, maar na droging geeft het een mooi resultaat.

E 10.1: al vanaf 1960 in TT

Claudius Teijgeler

Deze keer in voorbeeld en model de Baureihe E 10.1, in 1968 omgenummerd naar de BR 110. De Baureihe E 10.1 begint met het nummer 101 tot 238, daarna de nummers E10 245 – 264 en E 10 271 – 287. Dus, niet een aaneengesloten serie. De tussenliggende nummers bestaan wel, maar behoren niet tot de eerste serie van de E 10. Binnen deze eerste serie zijn er ook nog kleine verschillen, daarom wordt aan de Baureihe E 10

Nogmaals de 193 en daarnaast de E 10 235 met gescheiden front- en sluitseinen, 12 juli 1982. De E 10 235 gaat in het verkeersrood in 2004 buiten dienst. Foto Hans Zwetsloot

De E 110 193-0 op de Geislinger Steige, 12 juli 1982. Zij gaat in 2000 in het oriëntrood buiten dienst. Foto Hans Zwetsloot.

216-264 en 271-287 ook wel de typeaanduiding E 10.2 toegekend.

Het grootste verschil tussen de beide series is dat de E 10.1 alleen drie grote frontseinen heeft en de E 10.2 drie frontseinen en twee aparte armaturen voor de sluitverlichting heeft. Het toplicht is bij deze serie ook kleiner dan bij de eerste serie.

Voorafgaand aan de serieproductie worden in 1953 vijf verschillende prototypes gebouwd, de E 10 001 t/m 005. Van deze vijf prototypes heeft alleen de 001 twee ramen aan de voorzijde. De

overige vier locomotieven hebben drie ramen. De DB besluit geen van de vijf prototypes in serie te gaan bouwen. Wel worden de opgedane ervaringen gebruikt bij de bouw van de uiteindelijke serie en ook bij later nog in productie te nemen typen. Nog een bijzonderheid, de machinist kan zijn werk voor het eerst zittend doen. Van deze prototypes zijn geen modellen in TT gemaakt. De E 10.1 en E 10.2 hebben de bijnaam “Kasten”

De 110 154 in BW Würzburg op de draaischijf geeft pas in 2011 de pijp aan maarten, 15-11-1983. Foto Hans Zwetsloot.

In 1956 wordt de eerste E 10.1 in dienst gesteld. Het is een locomotief met de asindeling Bo'Bo'. Dat betekent twee draaistellen met ieder twee assen, waarvan elke as afzonderlijk wordt aangedreven. De lengte over de buffers (lob) bedraagt 16.490 mm, iets langer dan de latere E 103. In 1 op 120 is dit 137,4 mm.

E 10.1 en E 10.2 in model

In 1960 komt het ROKAL-model op de markt. Met een lengte van 141 mm is het ROKAL-model van de E 10 3,6 mm te lang. Met het nummer 200 hoort de loc thuis in de eerste serie, waarbij

de sluitverlichting in hetzelfde armatuur is ondergebracht als de frontverlichting.

De ROKAL-loc. Foto Sip Hartman.

Het voorbeeld. De E 10 200 komt in het staalblauw in 1958 in dienst en wordt in mei 2011 gesloopt. De loc heeft bij de indienststelling geen aparte sluitverlichting. Later is deze wel aangebracht. In 1986 verandert de E 10 in BR 110. In 1978 verandert de kleur in oceaanblauw/beige, in 1991 in oriëntrood en in 1998 in verkeersrood. ROKAL leverde de locomotief alleen in het staalblauw, dus deze locomotief hoort thuis in tijdperk (tp) 3.

Tillig levert of leverde meerdere varianten van de E 10/BR 110, maar niet van de eerste serie, wel van de tweede serie. Het grote voorbeeld van de E 10 228 (tp 3) komt in 1961 in dienst in het staalblauw, verandert niet van kleur en is nu in het bezit van het DB Museum. De BR 110 251 komt in 1963 in dienst in het staalblauw, in 1978 kleurt deze oceaanblauw/beige, in 1991 oriëntrood en als laatste in 1998 wordt de kleur verkeersrood. In 2005 wordt de locomotief gesloopt. Het model van Tillig is in het staalblauw. Met een lengte over de buffers van 135 mm is dit model 2,4 mm te kort.

De Tillig E 10 228.

TT elektrische locomotief BR 110 van de DB

De Tillig BR 110 251.

Het model van Kuehn heeft een lengte over de buffers van 137 mm en dat is slechts 0,4 mm te kort. Van de tweede serie leverde Kuehn de BR 110 250 (tp 4). Het grote voorbeeld komt in 1963 in dienst in het staalblauw om in 1978 oceaانبlauw/beige te worden en in 1992 oriëntrood. In 1994 wordt de lockast van zijn draaistellen gelicht en op de draaistellen van een BR 140 geplaatst. Het nummer wordt nu BR 139 250 en ze krijgt eenbenige pantografen. De buffers zijn in plaats van rond nu meer rechthoekig. In 2000 verandert de kleur in verkeersrood. In 2011 wordt de locomotief gesloopt. De loc van Kuehn wordt in het oceaانبlauw/beige geleverd.

De Kuehn BR 110 250.

Bijzondere uitvoeringen van de BR E 10.1 en BR E 10.2 in model.

Tillig levert als set de E 10 1240 met twee rijtuigen, de Rheingold-versie. De bestelde, normale E 10 239 t/m 244 werden tijdelijk door middel van een andere overbrenging klaargemaakt voor hogere snelheden. De kleur werd ook aangepast aan de Rheingold-kleuren, beige/blauw. Als loc E 10 1239 t/m 1244 werden ze in 1962 in dienst genomen (met een extra 1 om de hogere topsnelheid aan te geven). Nadat in 1963 de eigenlijke Rheingold-locs klaar waren, E 10 1265 t/m 1270, werden de

tijdelijke plaatsvervangers weer teruggebouwd tot normale E 10's met een top van maximaal 150 km.

De E 10 1240 van Tillig.

Daarnaast levert Tillig ook een aantal modellen van de E 10 die later door andere maatschappijen worden gebruikt, waaronder de BR 110 043 van de “national express” (PRESS). Hierbij is het gecombineerde front- en sluitsein vervangen door twee losse seinen.

BR 110 -043 van de “national express” van Tillig.

Hans Kessels stuurde de redactie weer enkele fraaie foto's van de E 10/BR 110.

Rechts de BR 110 223-5 en links de E 110 348-0, Koblenz-Lützel 22-05-2011. Foto Hans Kessels.

De BR 110 223-5 in het verkeersrood nu in eigendom van het DB Museum. Deze loc kwam in 1961 in dienst. Ook de hier afgebeelde BR 110 348-0 is nu een museumloc. Deze loc is van de derde serie (Bügelfalte).

De BR 110 169-0 van Euro Express Sonderzug, Venlo 17-09-2017. Foto Hans Kessels.

In 2017 wordt deze loc rood/beige geleverd. De loc heeft geen aparte front- en sluitseinen, dus nog duidelijk als een E 10.1 te herkennen.

De BR 115 152-11, Koblenz-Lützel 13-06-2015. Foto Hans Kessels.

De BR 115 152-1, oorspronkelijk de E 10 152, krijgt in 1992 een nieuw front waarbij de front- en sluitseinen apart worden aangebracht. De BR 115'en waren in dienst bij DB AutoZug.

De BR 110 278-9, Oberhausen 5-5-2018. Foto Hans Kessel.

De E 10 278 komt in 1963 in dienst in het staalblauw. In 2009 wordt de dan verkeersrode BR 110 278-9 omgenummerd in de 115 278-4. Ze wordt in 2016 overgenomen door de Centralbahn AG en krijgt in 2018 weer haar staalblauwe kleur terug en haar oorspronkelijke nummer 110 278-9.

Pas op!

Wanneer veel winkels gesloten zijn, bent u misschien geneigd om uw modelspoorartikelen via internet aan te schaffen. Niks mis mee, er zijn voldoende mogelijkheden. Misschien zoekt u wel naar een koopje op een van de grote verkoopsites, zoals Amazon.nl. Let dan goed op. Misschien dat de naam Amazon u als goedkoop in de oren klinkt, maar niets is minder waar. U bent daar veelal duurder uit. Busch 8662 TT Framo V901/2

combi wijnrood/beige kost bij Conrad.nl € 15,95 exclusief verzendkosten. Koop je dezelfde wagen bij Amazon dan ben je ruim € 28,- kwijt en ook daar komen de verzendkosten nog bij. Nog gekker, Piko TT 47303 bij Amazon.nl € 205,-, bij Conrad.nl € 119,-. U ziet behoorlijke prijsverschillen. Dus, kijk eerst goed rond voor u wat aanschaft en wat is er mis, als u uw materieel aanschaft bij een van de gerenommeerde modelspoorwinkels in Nederland of Duitsland.

Claudius Teijgeler

TT-Nieuws

Op het moment van schrijven is zeker of de Neurenberger Spielwarenmesse niet doorgaat. Het nieuws, dat normaal gesproken op de Spielwarenmesse bekend wordt gemaakt, zal daarom niet een eigen artikel krijgen, maar wordt in TT-Nieuws opgenomen.

Arnold

Naast de gebruikelijke kleurvarianten heeft Arnold een deels nieuwe stoomlocomotief in de planning.

Het gaat daarbij om HN9060 stoomlocomotief BR 58 1800-0 DR met drie dommen in zwart/rood tp IV en HN9060S stoomlocomotief BR 58 1800-0 DR met drie dommen in zwart/rood tp IV met DCC-Sounddecoder. De matrijs is aangepast voor de drie dommen (de versies met twee en vier dommen bestaan al). De kleurvarianten hebben dit jaar betrekking op de veerbootkoelwagens en de dubbeldeksrijtuigen. Informatie: <https://de.arnoldmodel.com/catalogue/neue-produkte-2022>

Busch

Om te beginnen met het slechte nieuws, er komen geen nieuwe railvoertuigen dit jaar. Het goede nieuws is dat er een nieuw stationsgebouw komt en wel dat van Elbingerode (TT 8776). Tevens verschijnen er nieuwe varianten van de Multicar M21. Informatie: <https://www.busch-model.com/>.

Elbingerode

Artitec

Van deze Nederlands firma's komen dit jaar drie nieuwtjes. Te beginnen met een aanhanger E3 3t uit

de DDR (312.027), een vouwwagen IFA Camptourist

(312.028) en als laatste een pantserwagen uit de DDR de BRDM 2 van de NVA (6120014).

Informatie: <https://www.artitec.nl/>.

Roco

Jaja, Roco gaat nog steeds door met het opnieuw uitbrengen van TT-modellen. De meeste modellen die voor het stoppen verkrijgbaar waren, komen weer terug in het assortiment. De diesellocomotieven van de BR 110 krijgen zelfs een verbeterde aandrijving. Informatie: <https://www.roco.cc/>.

Saxonia

Deze kleine firma heeft twee nieuwtjes in TT gepresenteerd. De eerste is een ketelwagen type Deutz in verschillende uitvoeringen en de tweede is stoomlocomotief BR 5830 in twee uitvoeringen (BR 58 3047 tp III en BR 58 3047-6 tp IV).

Die laatste gaat via crowdfunding, wat betekent dat je inschrijving tot een verplichte afname leidt. De betaling geschiedt voor productie, maar wordt pas geïnd vlak voor de levering. Het voordeel van inschrijven is de lagere prijs. Kijk naar de website voor de volledige informatie over de gang van zaken.

Informatie: <https://www.saxonia-modellbau.de/>.

Kuehn

Deze firma is nog steeds bezig de achterstanden van het afgelopen jaar weg te werken. Toch zijn er twee kleurvarianten aangekondigd van de dubbeldeksrijtui-

gen type Dbmu, namelijk 41271 en 41272 bedien CD tp V in de Najbtr-kleuren.

Informatie: <https://kuehn-digital.de/>.

Heki

Heki krijgt een aantal bomen in herfstkleuren, evenals een aantal grondbedekkingen plus een aantal grootverpakkingen van dennenbomen.

Informatie: <https://www.heki-kittler.de/>.

Piko

Het grote nieuws van Piko is de aankondiging van de elektrische locomotief serie S 499.1, gebouwd door Skoda als type 47E voor de ČD in 1968. Als unicum in die tijd was het gebruik van met glasvezel versterkt kunststof voor de bak van de loc, die daardoor de bijnaam Laminátka kreeg.

vervolg z.o.z.

Loewe

Van deze firma kunne we nieuwe ladingen verwachten, zoals gastanks en betonnen (riolerings-) pijpen.

Ook gaat deze firma in de reclameposters.

Informatie: <https://www.loewe-modellbahnzubehoer.de/>.

Ladegut Gastanks „VEB GASELAN Fürstenwalde“ / TT, beidseitig aufwändig und vorblättrig bedruckt, auf Transportgestell gelagert und mit Spannbändern gesichert, passend für alle gängigen 4-achsigen Flach-, Niederbord- und Rungenwagen, Länge: ca. 150 mm

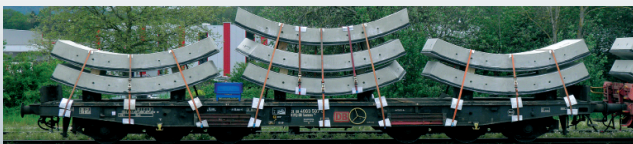
Ladegut Gastanks „LAUSITZ PROPAN“ / TT, beidseitig aufwändig und vorblättrig bedruckt, auf Transportgestell gelagert und mit Spannbändern gesichert, passend für alle gängigen 4-achsigen Flach-, Niederbord- und Rungenwagen, Länge: ca. 150 mm

Ladegut Betonkanalrohre / TT, auf Transportgestell gelagert und mit Spannbändern gesichert, passend für alle gängigen 2-achsigen Flach-, Niederbord- und Rungenwagen, Länge: ca. 90 mm

Ladegut Abwasserrohre / TT, auf Transportgestell gelagert und mit Spannbändern gesichert, passend für alle gängigen 2-achsigen Flach-, Niederbord- und Rungenwagen, Länge: ca. 90 mm

Schwerlastwagen der Bauart Samms der DB AG, beladen mit Tunnelbau-Betonsegmenten, sogenannte „Tubbinge“

© Foto: Christoph Meier

Ze beginnen met de versie voor de ČD tp IV in analoge uitvoering (47540) en in digitale uitvoering met geluid (47541).

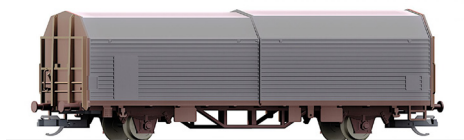
Nieuw is ook de elektrische locomotief BR 151, opvolger van de BR 150, in de uitvoering van LDK (Railpool) tp VI (47207). Verder zijn er de nodige nieuwe kleurvarianten.

Een daarvan is interessant, omdat het wat extra's heeft. Het gaat om de 47770 een gesloten goederenwagon van het type G02 DR tp IV met remmershuis. Hierin zit elektronica die allerlei gegevens van je modelbaan kan meten en via wifi naar een app op je telefoon of naar een computer kan versturen. Informatie: <https://www.piko.de/>.

Tillig

Dit jaar voornamelijk kleurvarianten, een paar gewijzigde modellen en een klein aantal volledig nieuwe modellen.

Het eerste echte nieuwtje is een tweeassige

schuifhuifwagen type Kils, die als instapmodel wordt geleverd in twee varianten, 14861 DB Cargo tp V en 14860 Č tp VI. Het tweede nieuwtje is de rijtuigen type Halberstadt.

Er verschijnen drie varianten, de 12600 ABy 407 DB AG, de 12601 By 438 DB AG en de Bybdzf 482 stuurstandrijtuig DB AG allen in de kleuren mint groen/grijs tp V. De gewijzigde modellen zijn de stoomlocomotieven 02063 BR 42 DRG to II en

02266 BR 52 DB tp III, de diesellocomotieven 96330 BR 106 DR tp IV en 04706 BR 210 DB tp IV.

Natuurlijk ook dit jaar weer eenmalige oplagen (bij voldoende bestellingen) die voor 31-03-2022 moeten worden besteld bij uw winkelier:

01052E set ICE 1 redesign (deel 2) bestaande uit een restauratierijtuig, een rijtuig tweedeklas, een rijtuig eerste klas tp VI,

01057E set Buderus-Röchling A.G. bestaande uit drie kolenwagens Om tp II, 01059E set Kupplungs-Ver suchswagen bestaande uit twee open goederenwagens Es DR tp IV, 01062E set Hersfelder Kreisbahn bestaande uit twee rijtuigparen tp IV,

18136E vierassige lagebakwagen Res 676 DB AG tp VI beladen met betonnen tunneldelen,

01052E set ICE 1 redesign (deel 2) bestaande uit een restauratierijtuig, een rijtuig tweedeklas, een rijtuig eersteklas tp IV,

01067E set Postzug DR bestaande uit diesellocomotief BR 115, postrijtuig Post me-bll/24 en twee tweeassige containerwagens Post aa-t/12,8 met elk twee 20'-containers tp IV, 01068E set D 118 Leipzig-Köln (deel 1) DR bestaande uit een slaaprijtuig en twee zitrijtuigen tp III, 01368E ICE 1 redesign (deel 1) bestaande uit de twee locomotieven (een aangedreven) voor de ICE 1 tp VI,

16587E ligwagen Bvcm 248 DB NachtZug EN Jan Kie-

pura tp V, 14085E open goederenwagen E DR gehuurd van de DSB tp IV,

05033E elektrisch locomotief BR 145 030 PRESS tp IV met de reclame 20 Jahre PRESS, 04803E dieselloco-

15331E zelflosser Faccns Captrain tp VI met de reclame Tillig TT Bahnen, 17532E zelflosser Fcs Steiermärkischen Länderbahnen tp VI, 09585E TT-kalender 2023 en 09586E DR kalender 2023.

Informatie: <https://www.tillig.com/>.

Auhagen

Dit jaar komen er een aantal leuke zaken: reclameposters uit Oost- en West-Duitsland en geheel Duitsland (42 659), deur- en raambekleding voor kantoor- en industriegebouwen (42 660), dakbedekkingsplaten in pakken van twee en twaalf stuks (100 x 200 mm per plaat). Een busstation naar Duits voorbeeld (13 349) met uitbreidingsset (13 350). Daarnaast een aantal voertuigen waarvan de elektrisch aangedreven transportwagen type Balkancar met aanhanger van Mitropa (43 675)

en de Multicar M22 met aanhanger (63 674) in een eenmalige oplage verschijnen. Nog een leuk nieuwtje is de kabelaandrijving voor railgebonden wagens (13 348). Informatie: <https://www.auhagen.de/>.

Model Trein Beurs Agenda

Modeltreinbeurzen in Nederland en andere modelspoorwegactiviteiten

Martin Farla (c) 2019 (<http://>

Domburg Train Support organiseert vele workshops op het gebied van elektronica en digitalisering van de modelbaan. Voor meer informatie: <https://domburgtrainsupport.nl/workshops>.

Alle activiteiten afhankelijk van de Corona-maatregelen.

Maart 2022

Za 12 10:00-15:00 Nijmegen, Jan Massinkhal, Nieuwe Dukenburgseweg 5. Modelspoorbeurs. Voor meer informatie: <https://www.modelspoorbeurs.nl/>.

Za 26 / Zo 27

Landelijke modelspoordagen

Za 26 09:45-15:00 Houten, Expo Houten, Doornkade 24. Modelspoorbeurs. Voor meer informatie: <https://www.modelspoorbeurs.nl/>.

April 2022

Za 02 12:00-16:00 Zoetermeer, Winkelcentrum Stadshart, Bovenlangs 36. Open dag van Lahntalbahnhof
Zo 03 12:00-16:00 Modelspoor Vereniging waar TTNederland aan meewerkt met de Elbebahn voor ons 40-jarig jubileum. Voor meer informatie: <http://lahntalbahnhof.nl/>.

Mei 2022

Za 07 09:45-15:00 Houten, Expo Houten, Doornkade 24. Modelspoorbeurs. Voor meer informatie: <https://www.modelspoorbeurs.nl/>.

Allerlaatste Nieuws

40 jaar TTN krijgt een feestelijk slot

Op 8 en 9 oktober staat TTNederland in het Nederlands Transport Museum in Nieuw Vennep. We hebben daar de ruimte om wat van TT te laten zien aan het publiek en aan de leden. Beide dagen zijn de jaarlijkse open dagen van het Museum en van modelspoorvereniging Het Bollenspoor. Zaterdag 8 oktober houden we daar ook onze algemene ledenvergadering, waarvoor u natuurlijk op tijd de uitnodiging krijgt.

Mocht u aan beide open dagen deel willen nemen, misschien met een kleine modelbaan of materiaal in TT, geef dit dan door aan het bestuur. We overleggen dit met NTM/ Het Bollenspoor. Het Nederlands Transport

Museum is beide dagen toegankelijk. Dus, een prima gelegenheid voor een dagje uit, maar... u betaalt wel zelf de toegangsprijs van 10 euro p.p. Voor deelnemers die beide dagen een bijdrage leveren, geldt een andere regeling. Dat is even schrikken, maar het museum draait alleen op vrijwilligers en ja, alles wordt duurder. Laten betalen voor een bezoek aan de ledenvergadering is natuurlijk niet netjes. Leden die op zaterdag de ledenvergadering bezoeken in combinatie met de open dag kunnen de toegangsprijs terug krijgen, mits er geen achterstand is in hun contributiebetaling. Let op: Dit geldt alleen voor de zaterdag. Wat valt er in het museum zoal te zien: TEE-treinstel, vliegtuigen, vrachtwagens en vaartuigen. Blokkeer zaterdag 8 oktober daarom alvast in uw agenda.

Het bestuur